

Poštovani,
u prilogu vam šaljem svoje skromne komentare o Hrvatskom pravopisu.
Pozdrav,
Milan Mihaljević

Poštovani autori Hrvatskoga pravopisa, zahvaljujem vam na pozivu da se uključim u javnu raspravu o vašem pravopisu. Načelno podržavam ideju da se postigne sloga (konsenzus) među Hrvatima o neriješenim pravopisnim pitanjima. Budući da se nisam nikad posebno bavio pravopisnom problematikom, imam samo nekoliko sitnih komentara koje vam šaljem.

1. Na str. 14 u prvoj napomeni mi se ne sviđa rješenje da bi u bibliografskim ili leksikografskim člancima trebalo biti *de Saussure, Ferdinand*. Mislim da je uobičajeno i kod nas (uz rijetka odstupanja) i u svijetu da se u bibliografijama piše *Saussure, Ferdinand de (Vries, Mark de; Boer, Frank de i sl.)*. S vašim prijedlogom Saussure bi bio abecediran pod slovo D, a tada bi *de* moralo biti s velikim D. Meni to izgleda kao da *Lovru pl. Matačića* navodite kao *pl. Matačić, Lovro* i u enciklopediji ga uvrstite pod slovo P. Ne vjerujem da bi ga itko prvo tražio na tom mjestu. I u *Hrvatskoj enciklopediji* Saussure je pod slovom S (*Saussure, Ferdinand de*), a tako je i u drugim jezicima.

2. Mislim da na str. 21, u *crkva svetoga spasa* posljednja riječ mora biti pisana početnim velikim slovom (Spasa) jer je riječ o, na crkvenom istoku uobičajenom, "nazivu" za Isusa (a tako je bilo i u našim starijim glagoljskim misalima i brevijarima gdje se često u evanđeljima susreće: *reče Spas učenikom svojim, U ono vrijeme pristupi Spasu ... itd.*). U suvremenom je hrvatskom prevladala inačica Spasitelj. Nije čudno da se uz Isusa pojavljuje pridjev sveti. Veliki je broj crkava i manastira sv. Spasa u Srbiji, Makedoniji, Bugarskoj, Rusiji i sl. Većina je posvećena Uznesenju Kristovu, kao što je vjerojatno bila i ona na izvoru Cetine. (Rjeđi su primjeri kao što je ruska *Sv. Spas na Krovi* koja je posvećena Krvi Kristovoj.) U turističkim vodičima na engleskom jeziku redovito je prijevod naziva takvih manastira *Monastery of the Holy Savior*, a crkava *The Church of the Holy Savior*.

3. Ne znam kako ćete riješiti problem pisanja svete braće Ćirila i Metoda (kad su bez imenâ). Šaljem vam svoje spoznaje o tome kako se to pisalo u našim paleoslavističkim krugovima u posljednjih pola stoljeća. Pedesetih i šezdesetih godina 20. stoljeća suprotstavljena su bila dva načina: Vjekoslav Štefanić redovito piše *sveta Braća* i *solunska Braća*, a Josip Ham dosljedno *Sveta braća* i *Solunska braća*. Od šezdesetih do osamdesetih godina Marija Agnezija Pantelić i Biserka Grabar pišu najčešće *sveta Braća*, ali *Solunska braća*. Nisam uočio da se Eduard Hercigonja služio tim nazivima. Čini mi se da ih on izbjegava i redovito umjesto toga piše *Ćiril i Metod(ije)*. U drugoj polovici osamdesetih i devedesetim godinama te u prvih pet godina novoga stoljeća pisanje je ujednačeno. Vodeći hrvatski ćirilometodijanci Ivanka Petrović i Josip Bratulić pišu isključivo *Sveta braća* i *Solunska braća*. Pridružuje im se i Stjepan Damjanović sve do knjige *Slovo iskona* u kojoj (valjda pod utjecajem Matičina pravopisa) piše *Sveta Braća* i *Solunska Braća*, ali mu tu i tamo pobjegne i *Solunska braća*. (Valja napomenuti da u toj knjizi redovito piše i *Sveti Jeronim, Sveti Ćiril* i sl., dakle sve svece.) Uredništvo časopisa *Slovo* raspravljalo je o tom problemu pri uređivanju broja 60 koji je posvećen Ivanki Petrović, upravo potaknuto neujednačenošću pisanja u Damjanovićevu, ali i nekim drugim člancima. Zaključili smo i tako ujednačili da se treba pisati *Sveta braća* i *Solunska braća*, ali se ne sjećam drugih argumenata za to, osim da je to najčešći način pisanja. Naravno, kada se piše bez atributa samo *Braća*, onda svi beziznimno pišu tu riječ s prvim velikim slovom. Unadi da će vam ovaj kratki ekspoze o tom problemu biti koristan srdačno vas pozdravljam.

Milan Mihaljević